

Q/A: Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om Bygholm Å

Miljø- og Fødevareklagenævnet traf 23. februar 2023 en afgørelse om udledning af regnvand til den miljøbelastede recipient, Bygholm Å. Der er allerede sagt og skrevet meget om afgørelsen, men den giver stadig anledning til spørgsmål fra myndigheder og selskaber, som beskæftiger sig med reglerne i praksis. Få svar på spørgsmålene her.

Med afgørelsen ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet en tilladelse til etablering af en ny vejforbindelse med udledning af regnvand til Bygholm Å i Horsens. Nævnet fandt, at tilladelsen

var i strid med vandrammedirektivet og indsatsbekendtgørelsen, fordi udledningen ville medføre en forringelse af tilstanden i Bygholm Å. Nævnet lagde i den forbindelse vægt

på, at miljøkvalitetskravet for kobber var overskredet i Bygholm Å, og at udledningen af regnvand ville medføre en mertilførsel af kobber til vandløbet.

Hvad er retsgrundlaget for afgørelsen?

Det følger af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at en myndighed, hvis miljømålet for et overfladevandområde ikke er opfyldt, kun kan træffe en af-

gørelse, som vil indebære en påvirkning af vandområdet, hvis afgørelsen ikke vil kunne medføre en forringelse af vandområdets tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål. Bestemmelsen implementerer dele af vandrammedirektivets artikel 4, som EU-Domstolen har fortolket i en række domme.

Miljømålet for Bygholm Å var ikke opfyldt – bl.a. fordi miljøkvalitetskravet for kobber var overskredet. Tilladelsen til projektet skulle derfor være i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, og vandrammedirektivet.

Hvad betyder en "forringelse af tilstanden"?

Efter nævnets afgørelse vil enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af et forurenende stof udgøre en forringelse af recipientens tilstand, hvis miljøkvalitetskravet for det forurenende stof allerede er overskredet.

Fordi miljøkvalitetskravet for kobber i Bygholm Å allerede var overskredet, og vandløbet derfor var i det lavest mulige tilstandsniveau, ville en merudledning af kobber udgøre en forringelse af vandløbets tilstand. Nævnet fandt derfor, at en tilladelse til udledningen var i strid med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, og indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

Hvad menes med "merudledning"?

Efter nævnets afgørelse må det lægges til grund, at en "merudledning" er en udledning, som medfører, at koncentrationen af det forurenende stof i recipienten stiger. Det vil sige, at koncentrationen af stoffet i det vand, der udledes, er højere end koncentrationen af stoffet i recipienten.

En merudledning udgør en forringelse af recipientens tilstand, når miljøkvalitetskravet for det forurenende stof allerede er overskredet i recipienten.

Kan der ske mindre merudledninger til en belastet recipient?

Efter Miljøstyrelsens vejledning på området har det tidligere været muligt at anlægge en konkret væsentlighedsvurdering, så en merudledning til en miljøbelastet recipient kunne tillades, hvis påvirkningen af recipienten vurderedes at være ubetydelig.

Det blev afvist af nævnet i afgørelsen om Bygholm Å, og som følge af afgørelsen har Miljøstyrelsen suspenderet dele af vejledningen.

Kan der udledes en koncentration af et forurenende stof, som ikke medfører, at koncentrationen af stoffet i recipienten stiger?

Nævnets afgørelse vedrører en sag, hvor der skete merudledning af et forurenende stof til en belastet recipient. Denne merudledning udgjorde en forringelse af recipientens tilstand i strid med vandrammedirektivet og indsatsbekendtgørelsen.

Nævnets afgørelse ses ikke i sig selv at udelukke, at der kan udledes en koncentration af et forurenende stof, som ikke medfører, at koncentrationen af stoffet i den belastede recipient stiger.

Det betyder imidlertid ikke, at udledning af et forurenende stof til en belastet recipient altid vil være tilladt efter indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, selvom koncentrationen af stoffet i det vand, der udledes, er mindre end koncentrationen af stoffet i recipienten.

Efter indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, må udledning til en belastet recipient nemlig heller ikke hindre opfyldelsen af det fastlagte miljømål. Og hvis miljømålet er "god tilstand", så skal koncentrationen af forurenende stoffer i recipienten bringes ned til de værdier, der følger af miljøkvalitetskravene i tredje vandplanperiode. Hvis der udledes mere af det forurenende stof til en recipient, der ikke er i god tilstand, vil miljømålet efter omstændighederne være vanskeligere at nå.

Hvorvidt målopfyldelse hindres, må navnlig afhænge af, om der sker reduktioner i udledningen af stoffet fra andre kilder.

Gælder forringelser både i forhold til det generelle kvalitetskrav og maksimumkoncentration?

Miljøkvalitetskravene for vand findes i bekendtgørelse nr. 796 om fastlægelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

Miljøkvalitetskravet er angivet som henholdsvis et "generelt kvalitetskrav" og en "maksimumkoncentration". Maksimumkoncentrationen er den højest tilladte koncentration af et forurenende stof.

Både en overskridelse af det generelle kvalitetskrav og maksimumkoncentrationen vil betyde en overskridelse af miljøkvalitetskravet i recipienten. Begge dele af miljøkvalitetskravet er derfor relevante, når det skal vurderes, om

en udledning indebærer en forringelse af recipientens tilstand.

Hvad menes med "samlet mertilførsel"?

I sin afgørelse bemærker nævnet, at projektet ikke samlet må medføre en mertilførsel af kobber til Bygholm Å.

Ifølge nævnets afgørelse kan der ikke være tale om en samlet mertilførsel, hvis det kan dokumenteres, at tilførslen af kobber gennem vejvand er mindre end den reduktion af tilførsel af kobber til vandløbet, som sker gennem andre kilder, fx fra landbrugsjord.

Efter nævnets afgørelse kan der så at sige "gøres plads" til en udledning af et forurenende stof til en belastet recipient, hvis der foretages reduktioner i udledningen af stoffet fra andre kilder.

Nævnets opfattelse ses at være i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5. Efter bestemmelsen skal omfanget af påvirkningen, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning, når det vurderes, om der kan træffes en afgørelse efter § 8, stk. 3. Opfattelsen er ligeledes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning på området.

Om opfattelsen er i overensstemmelse med EU-Domstolens forståelse af vandrammedirektivets artikel 4 er derimod ikke lige så klart. Dette skyldes, at EU-Domstolens dom i sagen C-461/13 (Weser) umiddelbart kan læses sådan, at medlemsstaterne skal nægte at godkende et projekt, der kan medføre en forringelse af tilstanden, medmindre projektet er omfattet af en de særlige undtagelser, der følger af vandrammedirektivet.

Henriette Soja
Partner, advokat
hso@horten.dk

Karen Sofie Gehl Høve
Advokatfuldmægtig
ksh@horten.dk